

27.09.2023 PKT infoseminar

Küsimused ja vastused

Küsimus: Kui on ISTE programmis olev klient (PKT) veel järgmisel aastal. Kas temal on võimalik TT teenusele?

Vastus: Samal ajal ei saa olla ISTE projektis ja TT teenusel (ega ühelgi teisel erihoolekandeteenusel). Tuleb teha valik.

ISTE projektis viibimise ajal ei ole takistatud erihoolekandeteenuse taotlemine. Kui vajadus tuvastatakse, siis teenusele suunamisel kaob õigus saada abi ISTE projektist. Kui inimene võetakse EHK järjekorda, siis kuni järjekorra temani jõudmiseni saab inimene jätkata ISTE projektis.

Loe lisaks: [Isikukeskse erihoolekande teenusmudeli \(ISTE\) rakendamine kohalikus omavalitsuses | Sotsiaalkindlustusamet](#)

Küsimus: Kui peale PKT teenuse lõppemist koondada kõik teenusel olijad, siis kas Töötukassa maksab ka koondamishüvitist klientidele? Ja kas koondamishüvitisel on vaatamata sissetulekust ka miinimumsumma?

Vastus: Koondamishüvitist maksab Töötukassa koondatud töötajale tööandja avalduse alusel. Tingimuseks on, et töösuhe kestis vähemalt viis aastat ja lõppes ühel nimetatud põhjustest:

- tööleping öeldi üles koondamise tõttu või
- tööandja ei saanud temast mitteolenevatel põhjustel anda töötajale kokkulepitud ulatuses tööd ja vähendas töötasu töölepingu seaduse § 37 lõike 5 alusel või
- avaliku teenistuja teenistussuhe on lõpetatud avaliku teenistuse seaduse § 90 alusel.

Pikaajalise kaitstud töö puhul on tegemist teenusel olemisega.

Koondamishüvitise suurus oleneb varasemast sissetulekust.

Loe lisaks: <https://www.tootukassa.ee/et/koondamine-ja-maksejouetus>

Küsimus: Koondamishüvitist on õigus saada vaid TLS või ATS lepingu korral, see ei laiene VÕS-lepingutele, on nii?

Vastus: Jah

Küsimus: (Töötukassa TTR slaidil) kuidas mõista väljendit "keskus".

Vastus: Varasemalt oli Töötukassa lühiajalise kaitstud töö teenusel I ja II etapp, kus inimesed töötasid kaitstud töö keskustes - see tähendab keskust. Täna sellist nõuet, et peavad olema toetatud tööerakendamise (TTR) teenuse jaoks ruumid ja 5 erinevat töövaldkonda, ei ole.

Küsimus: Kas töötukassa pakub ka tugiisikuid?

Vastus: Tavapäraselt on tööalaseks tugiisikuks teenusesaaja kolleeg või juht, st inimene, kes juba töötab samas töökohas. Vajadusel on võimalik tugiisikuks kaasata ettevõtteväline inimene, kes leitakse tööandja, töötaja ja töötukassa koostöös.

Küsimus: Kes teeb samal ajal ära tema töö - see on suur kitsaskoht, seetõttu tööandjad ei ole nõus võtma tööle kliente.

Vastus: Tugiisikuks olemine on ajutine võimalus (üldjuhul kuni 1 aasta) ning eraldi tasustatud.

Küsimus: Kuidas töötukassa teenused aitavad praeguseid PKT või osalise töövõimega TT teenuse kliente, kes siiani töötasid töökeskustes ja ei ole võimelised avatud tööturule minema? Mis võimalused neile jäävad?

Vastus: Tulevikus, kui SHSi TT teenuse muudatused on vastu võetud: Puuduva töövõimega psüühilise erivajadusega inimestele, kes avatud tööturule ei ole võimelised minema kuid abi- ja toetusvajaduse hindamisel selgub teenuse vajadus, jääb töötamise toetamise teenus. Osalise töövõimega isikud, kes juba saavad töötamise toetamise teenust, saavad jätkata TT teenuse kasutamist kuni SKA väljastatud suunamiskirja lõppemiseni.

Muudatuse jõustumise hetkeks teenusejärjekorras olijatele, kellele on määratud osaline töövõime, tagatakse võimalus saada TT teenust, kui järjekord nendeni jõuab.

Pärast SHS-i muudatuste jõustumist ei võta SKA enam uusi osalise töövõimega psüühikahäirega isikuid teenusejärjekorda. Osalise töövõimega inimesele töötamiseks sobiva toe väljaselgitamiseks saab pöörduda töötukassasse.

Küsimus: Kas VÕS lepinguga tööd pakkuv tööandja saab ka töökoha kohandamise toetust?

Vastus: Töökoha kohandamise teenust on võimalik osutada töötajaga sõlmitud töösuhte liigist sõltumata, st jah, ka VÕS lepingu alusel töötamisel.

Loe lisaks: <https://www.tootukassa.ee/et/teenused/vahenenud-toovoimega-inimestele/tookoha-kohandamine>

Küsimus: Palgatoetus? Kas PKT teenuse osutajad ka saaksid seda toetust?

Vastus: Palgatoetus on olemas ka vähenenud töövõimega inimestele, inimene peab vastama toetuste tingimustele. Palgatoetust kasutatakse tööandjate poolt vähe. Töötukassa lähtub alati inimesest ja läheneb personaalselt – ühtegi teenust või teotust ei saa inimesele lubada ega soovitada.

Loe lisaks: <https://www.tootukassa.ee/et/teenused/tooandjatele/palgatoetus>

Küsimus: Need teenused ei aita ju meie puuduva töövõimega kliente. Meil siiski teenusel inimesed, kes üldjuhul ei saa hakkama avatud tööturul? Muidu oleksime ammu neid võimalusi kasutanud.

Vastus: Uueks aastaks planeeritud SHS muudatus, millega täpsustatakse TT teenuse sisu, sisaldab punkte, mille kohaselt TT on ainult puuduva töövõimega inimestele ning sisu täpsustamisega tekib senisest selgem arusaam, et töötamine võib toimuda ka töökeskuses ehk teenuse osutaja juures, mitte ainult avatud tööturul.

Küsimus: Kas VÕS lepinguga töötav puuduva töövõimega isikule laieneb vajadusel tööalane rehabilitatsioon?

Vastus: Jah, 2024.aastast laieneb tööalase rehabilitatsiooniteenuse saamise õigus ka töötavatele puuduva töövõimega inimestele, kel on teenuse vajadus.

Küsimus: Kui jääb TT teenus, siis millised on selle teenuse tingimused, rahastus jms. ja kas on võimalik, et need, kes erihoolekandeteenuseid ei saa praegu, saavad näiteks eelisjärjekorda kogukonnas elamise või ööpäevaringsele erihooldusteenusele.

Vastus: Üldjoontes TT teenuse tingimused ja rahastus SHS planeeritava muudatusega ei muutu. PKT teenuse lõppemisel on inimestel õigus saada eelisjärjekorda tulenevalt sotsiaalkaitseministri määruse „Erihoolekandeteenuse järjekorra pidamise kord ja nõuded“ §3 lg 8, mis ütleb, et Sotsiaalkindlustusamet paneb eelisjärjekorda isikud, kelle erihoolekandeteenuse vajadus on tuvastatud sarnast tegevust soodustavas Euroopa Liidu toetusest kaasrahastatavas projektis osalemise käigus või kellele erihoolekandeteenuse osutamine lõpetati sarnast tegevust soodustavas Euroopa Liidu toetusest kaasrahastatavas projektis osalemise tõttu.

Vastavalt SHS § 70 esitab erihoolekande teenust sooviv inimene SKA-le taotluse ning seejärel SKA hindab inimese abi- ja toetusvajadust. Hindamise tulemusena selgub, kas ja millist erihoolekandeteenust inimene vajab. Kui selleks on TT teenus, siis lisatakse PKT projekti lõppemise tõttu teenusest ilma jäänud inimene TT teenuse eelisjärjekorda. Kui selgub mõne muu erihoolekandeteenuse vajadus, siis neile eelisjärjekorda saamise võimalus ei laiene.

Loe lisaks: [Erihoolekandeteenuse järjekorra pidamise kord ja nõuded–Riigi Teataja](#)

Küsimus: Mida tähendab sõna „vahetult“

Vastus: Vahetult tähendab kontaktis inimesega, mitte telefoni, e-kirja, veebi teel.

Küsimus: Kui oled pakkunud PKT, mis on palju keerulisem teenus kas siis peab ka tegevusjuhendaja Töötamise toetamise teenusel läbima selle 40h täiendkoolituse?

Vastus: Jah, ainult töökogemusest ei piisa.

Sotsiaalkaitseministri määrus nr 38 § 2 lg 3 Tegevusjuhendaja, kes osutab töötamise toetamise teenust, peab lisaks lõikes 1 sätestatud nõuete täitmisele olema kahe aasta jooksul tööle asumisest läbinud lisas 2 kehtestatud kava kohase töötamise toetamise teenuse osutamise täienduskoolituse.

Küsimus: Töötukassas otsustab ametnik, kas teenuseosutajale on koolitus vajalik või mitte - see on korduv kogemus ja pensionieas isikutele koolitused ei ole lubatud TK poolt. Kas kellelgi on teistsugused kogemused?

Vastus: Töötav inimene saab tööturukoolitust taotleda tõesti juhul kui ta on tööealine. <https://www.tootukassa.ee/et/teenused/karjaar-ja-koolitamine/koolitus-tootajale-toota-ja-opi>
Tööandjana koolitustoetuse taotlemisel peab koolitus vastama tööhõiveprogrammis § 16. nimetatud tingimustele. <https://www.riigiteataja.ee/akt/105012021003?leiaKehtiv>

Küsimus: TT raha on kordi väiksem kui IET raha ja IET pole vaja täiendkoolitust ja SKA nagunii 2 teenust ei taha enam anda, seega ma soovitan kõigil pakkuda töö komponente IET või ISTE alt palju mõttekam.

Vastus: Sotsiaalkindlustusamet hindab inimese teenuse vajadust ja kui selgub, et inimene vajab mitut toetavat teenust siis need inimesele ka määratakse. Tõsi on see, et töötamise komponenti on nii igapäevaelu toetamise kui kogukonnas elamise teenuse sees, samuti ISTE projektis on töötamise toetamise teenuse komponent.

SHS § 86 lg 7 Tegevusjuhendaja ettevalmistusnõuded, sealhulgas nõuded haridusele ja koolitusele, ning nõuded koolituse läbimisele, koolituse mahule ja sisule kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega. Täiendkoolituse nõue on ministri määrusest tulenevalt töötamise toetamise (TT)-, äärmusliku abi- ja toetusvajadusega inimeste ööpäevaringsel (ÖT)-, ebastabiilse remissiooniga inimeste ööpäevaringsel (ÖR)- ning kohtumäärusega ööpäevaringsel (ÖK) teenusel töötavatel tegevusjuhendajatel.

Küsimus: Miks ise ei saa inimesi valida (teenusele)?

Vastus: SHS § 71 lg 5 Isikule sobiva erihoolekandeteenuse osutaja valivad välja ja teenuse osutamise alguskuupäeva lepid kokku Sotsiaalkindlustusamet, teenust saama õigustatud isik ja erihoolekandeteenuse osutaja.

Ka võib teenuse saaja enne teenusele pöördumist või ka teenuse osutamise kestel teenuseosutajat vahetada (SHS § 81 lg 1), st inimese enda soov on prioriteet, millise teenuseosutaja juures ta soovib teenust saada.

Küsimus: Mitu TT on planeeritud 2023 a?

Vastus: Täna on eelarvelise kattega teenuskohti 679.

Küsimus: Kas kõik 679 kohta on praegu ka täidetud ning palju planeeritakse kohti 2024?

Vastus: Kõik eelarvelise kattega kohad on täidetud. 2024.a osas peame ära ootama ametliku RES (riigieelarve seaduse) taotluse vastuse ja siis selgub kohtade täpne arv. Täna ei ole veel selge, kuidas lisaraha jaotatakse.

Küsimus: 1 aasta nõue tööle asuda on uues SHS muutmise eelnõus maha võetud.

Vastus: Ei, SHS § 93 lg 4 jääb samaks: Kui töötamise toetamise teenust saama suunatud isik ei ole ühe aasta jooksul pärast töötamise toetamise teenuse osutamise alustamist ühtegi temale pakutud tööd vastu võtnud, lõpetatakse talle selle suunamisotsuse alusel teenuse osutamine.

Ja kui TT teenuse saaja töötab, siis olenemata töö tegemise asukohast või tööandjast sõlmitakse isikuga töö mahule ja iseloomule sobiv leping (tööleping või võlaõiguslik leping).

Küsimus: Aga kuhu jäävad pimedad ja nägemispuudega isikud? Nägemispuudega inimesed, kes olid PKT hankes sees - mis saab neist järgmisel aastal. Nad on tulnud meile Töötukassa kaudu. Meil on nad leidnud rakenduse. PKT kaob ära ja kuhu edasi? Kas keegi suudab kaasa mõelda ja vastata? Nemad ei

saa TT teenust, sest pole psüühilise erivajadusega. Neile on töö oluline, nad oskavad ja on õppinud, saavad töötada aga teatud tingimustel.

Vastus: Nägemispuudega inimestele lahendust pakkuda hetkel ei ole, erihoolekandeteenuste sihtrühm on raske, sügava või püsiva kuluga psüühikahäirega inimesed. Töötukassa läheneb teenuste vajaduse hindamisel inimesest. Soovitus teha kirjalik pöördumine SOMi. Töö valdkond liikus Sotsiaalministeeriumist teise ministeeriumisse, aga on valmisolek teha koostööd edasi, sest midagi tuleb välja mõelda.

Küsimus: Kas me saame õigesti aru, et PKT lõpeb ära ja TT kohti ei ole?

Vastus: Jah, PKT teenus lõppeb ära 31.12.2023 ja TT teenuse kohtade juurde loomiseks on tehtud taotlus riigieelarve seadusesse, kuid veel ei ole selge, kas ja mitu kohta juurde saab. Hetkel on kõik eelarvelised TT teenuskohad täidetud. Kui näete, et inimene peaks edaspidi saama TT teenust, siis tuleb teha vajalikud tegevused, mille tulemusel inimene võetakse TT teenuse vajaduse tuvastamise järel TT teenuse eelisjärjekorda. Vt infopäeva slaide.

Küsimus: PKT oli üks efektiivsemaid ennetavaid tugiteenuseid, et vältida teenusekasutaja liikumist raskematele teenustele. Kui ei ole kohti ja rahastust, siis kuidas järgmisel aastal tagada neile inimestele tugiteenused? Kas KOV? Kui ka KOV-il pole rahalisi võimalusi?

Vastus: Hetkel osalevad 35 KOVi ISTE projektis, mille raames toetavate teenuskomponentide osutamine psüühilise erivajadusega inimestele on KOVi korraldada. Kindlasti tasub KOVist uurida, kas nendele inimestele, kes ei saa erihoolekandeteenuseid, on võimalik edaspidi pakkuda vajalikku töötamist toetavat tuge ISTE projektis.

Küsimus: SHS muutmisel oli see, et ei ole ainult 1 aasta. Täna PKT inimesed võiksid töötada suunamise perioodi, mitte 1 aasta.

Vastus: Hetkel saab lähtuda kehtivast õigusruumist. SHS muutmise eelnõuga 1 aasta nõuet ei muudetud, küll aga ei pea inimene jõudma avatud tööturule, vaid võib töötada töökeskuses või muul ettevõttega seotud ametikohal.

Küsimus: Mis saab neist inimestest, kes on töövõtted selgeks saanud ja nüüd sunnitud koju jääma.

Vastus: Otsime koos lahendusi, et inimene ei jääks vajaliku toeta ja koju, või et see aeg jääks lühikeseks.

Küsimus: Kas hetkel PKT-l olevad kliendid võiksid teha juba homme erihoolekandeteenuse taotlused SKAle, et saaks menetletud uueks aastaks ja koha olemasolul saaks juba jaanuaris 2023 TT teenust???

Vastus: Jah, PKT teenusekasutajad võivad edastada erihoolekandeteenuse taotluse juba praegu. Kui isik on täna ka erihoolekande teenusel, siis on abi- ja toetusvajaduse hindamiseks vajalik taotleja erihoolekande teenuseosutaja lõpphinnang. Teenuse vajaduse hindamisel kasutavad teenuste konsultandid ka PKT teenuse vahetunnangus olevat informatsiooni ning vajadusel võetakse ühendust PKT teenuseosutajaga, et saada lisainformatsiooni antud inimese töökäitumise kohta.

Küsimus: Kas IET-le antakse lisaraha? Meilt oodatakse vastust nüüd ja praegu (seoses eelarve planeerimisega).

Vastus: 28.09.23 SOMi pressiteate järgi on EH lisarahastus kokku 6,1 mln eurot aastas järgmiseks neljaks aastaks. Hetkel veel täpne ülevaade raha jagunemisest teenuste vahel puudub.

Küsimus: Kas tuleb teha inimese kohta PKT lõpphinnang või EHK vahetunnang?

Vastus: PKT teenuse lõppedes tuleb igal juhul koostada PKT lõpphinnang. Kui inimese erihoolekande teenuse vajadus on muutunud, siis teavitab teenuseosutaja sellest SKA-d (SHS § 83 lg 1 p 9) ning SKA küsib teenuseosutajalt infot teenuse saaja toimetuleku kohta teenusel. Küsitud info esitab teenuseosutaja SKAle lõpphinnangu vormi kasutades. Eesmärk on selgitada välja, milline teenus on inimese vajadustest lähtuvalt tema jaoks parim. Abi- ja toetusvajaduse hindamisel tutvub teenuste konsultant nii erihoolekandeteenuse lõpphinnanguga kui ka viimase PKT hinnanguga.

Küsimus: Teenuse vajaduse põhjendus on see, et PKT teenus lõppeb ära?

Vastus: Ei. Teenuse vajadust põhjendab isiku abi- ja toetusvajaduse muutumine. Erihoolekandeteenuseid kasutavate isikute puhul on erihoolekandeteenuse teenuseosutaja vastavalt SHS § 83 lg 1 p 9 kohustatud teavitama esimesel võimalusel teenust saavat isikut ja Sotsiaalkindlustusametit ning olemasolu korral isiku seaduslikku esindajat erihoolekandeteenuse osutamise kestel tekkinud kahtlusest, et isikule osutatav teenus ei vasta tema vajadustele. See tähendab, et praegu kasutatavast erihoolekandeteenusest ei piisa isiku toetamiseks ja inimene vajab teist teenust kõrvale, et suurenenud toetusvajadusega eluvaldkondades tagada isikule maksimaalne tugi iseseiseva toimetulemise võimaluse suurendamiseks. Ei. Kirjeldada tuleb inimese muutunud teenuse vajadust.

Küsimus: Kas oktoobri vahehindangud peab esitama?

Vastus: PKT vahehindangud oktoobris tuleb esitada kui oktoobris on 6 kuu vahehindangu esitamise tähtaeg. Kui tähtaeg jääb novembrisse, siis aktsepteerime kui esitate hinnangu detsembris lõpphindanguna.

Küsimus: Veel kord. Mis saab inimestest, kes vajavad nii IET teenust kui ka TT teenust? Nagu ma aru saan siis TT teenusele raha pole.

Vastus: Sotsiaalkindlustusamet läheneb teenuste vajaduse hindamisel personaalselt. Kui inimene vajab erihoolekandeteenust, on raha ja vaba teenuskoht, siis suunatakse teenusele. Kui inimene on juba mõnel erihoolekandeteenusel ja hindamisel selgub, et ta vajab lisaks veel mõnda toetavat teenust, kuid vaba teenuskohta pakkuda ei ole, siis suunatakse inimene antud teenuse järjekorda. PKT teenuse saajad, kui neil tuvastatakse TT teenuse vajadus, suunatakse TT teenuse eelisjärjekorda.

Küsimus: Meie töökeskus on tegutsenud 21 aastat ja täna oleme samas seisus, mis enne PKT-d ja peame taas edasi eksisteerima vaid omavalitsuse võimekusest sõltuvalt või inimesed koju saatma. Kõik teame, et töötamine on oluline tugi psüühilise erivajadusega inimesele. Mida see PKT siis õpetas?

Vastus: PKT teenuse piloteerimise üheks eesmärgiks oli soodustada kaitstud töökeskuste väljaarendamist. Kahju kui teenuseosutaja jaoks on olukord täpselt sama, mis enne PKT teenuse osutamist.